

Hvarför uppträder
jag mot
kristendomen? :
föredrag / af
Viktor E.
Lennstran...

Lennstrand, Viktor E.,

16 A Br.

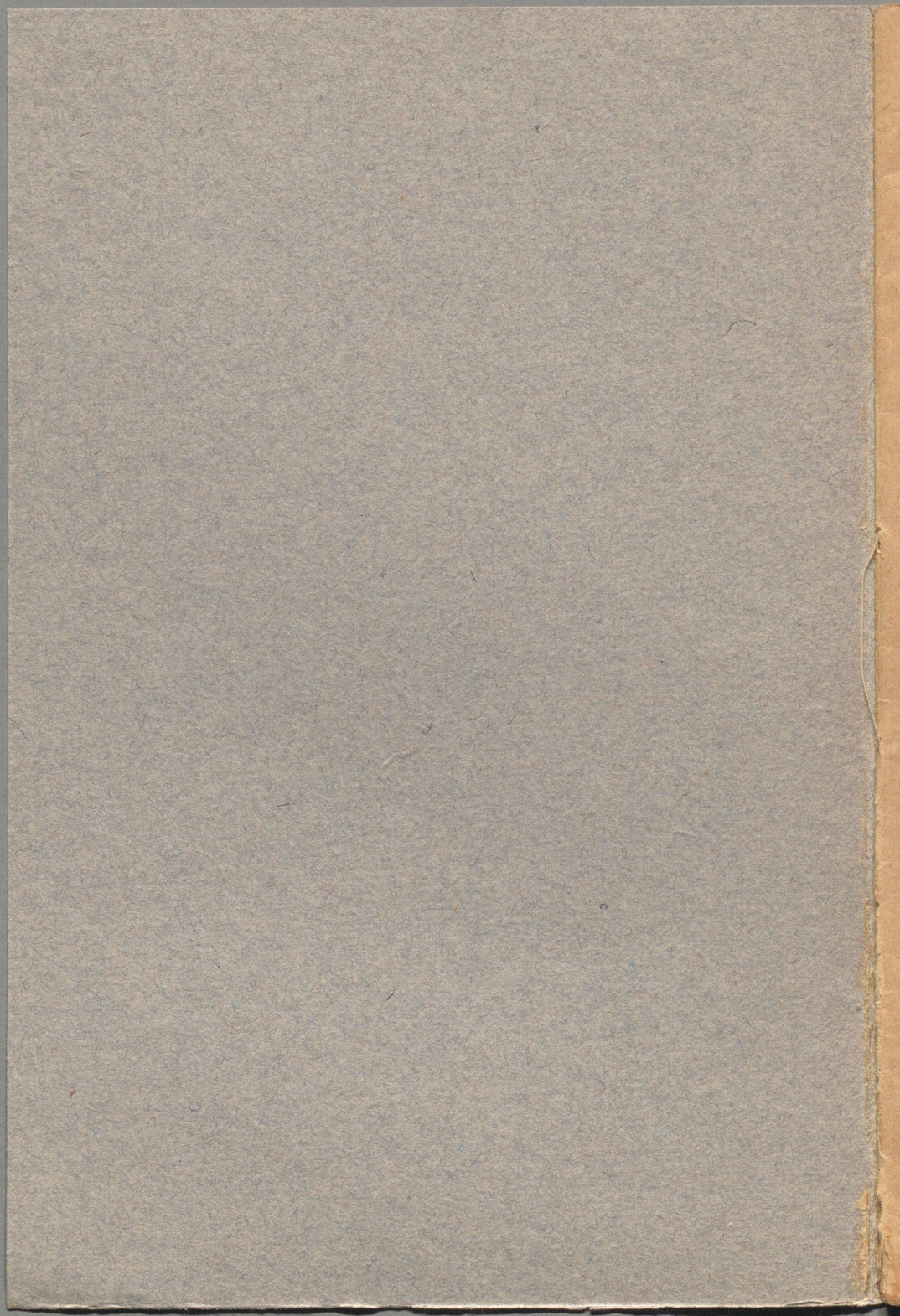

National Library
of Sweden

WENIVSTRAND

Filow.
(B2)

Sv. Saml
F. 1. 3
(B)

Utilistiska propagandans skrifter.

Hvarför
uppträder jag mot kristendomen?

Föredrag

af

Viktor E. Lennstrand.

Andra upplagan.

(För detta föredrag har författaren af Skånska hofrätten blifvit dömd till 3 månaders fängelse och af Svea hofrätt till 6 månaders fängelse. Det är af Öfverståhållare-Embete förbjudet att hållas i Stockholm, men har utan straffpåföljd hållits såväl der som i Örebro, Gefle och Södertelje.)

Pris 25 öre.

ETT LITET FÖRORD.

Af Öfverståhållare-Embetet för polisärenden förbjöds jag att i Stockholm återupprepa detta föredrag. Jag ansåg dock förbudet helt enkelt vara en löjlighet, då jag ju ej i detta föredrag sagt något vådligare än hvad jag i en mängd andra föredrag i Stockholm fritt fått uttala. Så fort Skånska hofrätten stadfästat Malmö rådhusrätts dom, beslöt jag därför att, kosta hvad det ville, låta mina meningsfränder i Stockholm veta, *hvarför* jag blifvit dömd, och anmälde hos Öfverståhållare-Embetet, att jag ämnade hålla ett föredrag öfver ämnet: »Hvarför är jag i Malmö dömd till 3 månaders fängelse?» *Detta* tilläts. Den 21 juli 1889 höll jag således det under titeln »Hvarför uppträder jag mot kristendomen?» *förbjudna* föredraget på Kungsholms teater. Tre polisstenografer upptecknade det, men något åtal följde ej, hvilket ju tydligen bevisar, att det af polismyndigheten såsom vanligt på måfå förbjudna föredraget, då samma myndighet *fått kännedom om dess innehåll*, befunnits alls icke vara brottsligt, och dess ännu i dag gällande förbud var sålunda helt och hållet ogrundadt. För samma föredrag, hållet midsommardagen 1889 i Hökhufvud socken, har Svea hofrätt sedan dömt mig till 6 månaders fängelse på grunder, hvilka Göta hofrätt nyligen förklarar vara olagliga.

Jag öfverlemnar nu detta föredrag i *allmänhetens* eller i en möjligen blifvande juries händer, och låter de inlednings- och slutord, hvilka jag yttrade, då föredraget hölls i Stockholm, stå kvar som uttryck för min åsigt om polisens obefogenhet att, okunnig som den ju är, blanda sig i debatten mellan vetenskapen och tron. *Den* debatten afgöres ej med polisbattongen.

Långholmen i febr. 1890.

Viktor E. Lennstrand.

Mina damer och herrar!

Det fins ett trots, som jag aldrig gillat, ett trots, som jag anser förkastligt ur *alla* synpunkter — och det är *det* trots, som födes af öfvermodet och gäller ovigtiga ting, betydelselösa händelser och bragder, hvilka ej gagna någon eller något. Det fins ett annat trots, hvilket ej allenast kan försvaras utan som till och med är *nödvändigt* och det är det manliga fasthållandet vid hvad man en gång funnit sant — det är det orubbliga försvaret och uppträdandet för rättvisa och sanning. Och så lumpet och fördömlsevärddt det förstnämde slaget af trots är, så glädjande och erkännansvärdt är det senare. Sanningskämpens tappra hjeltomod, det tysta lidandet för frihet och rätt är det skönaste som finnes i historien och det vid hvilket man gern dröjer i hängifven betraktelse. Och så kommer det ock hädanefter att varda. Det bästa *vår* tid kommer att lemna i minne och arf åt kommande generationer blifva just de segrar som vunnits öfver förtryck, vidskepelse och andlig despoti, och de vinningar, som gjorts för menniskandens frihet att utvecklas i klarhet och sanning. Och hur obetydligt vårt arbete i det syftet nu än synes, torde det inför framtiden te sig annorlunda, ty de frön vi utså hafva egen lifskraft att gro, växa och bära frukt.

Vår pligt är det att plöja och så — framtiden skall nog sörja för skörden. *Det* är ej vår sak, och äfven om

vi nu ej se någon frukt, kunna vi dock arbeta som om vi såge den, ty så visst som dag kommer efter natt — så visst som kunskap vinner till sist öfver fördomarne — så visst skall lögn och hyckleri också en gång gifva vika för sanning och rätt.

Nu ser det allt annat en glädjande ut, men den verksamhet som de kristne utveckla bör ej afskräcka oss utan egga oss till mera verksamhet — den förföljelse vi utsättas för bör ej göra oss svaga utan starka och hvarje straff, som ådömes oss för vår öfvertygelse, bör endast uppfordra oss ännu mer att göra hvad vi kunna för denna öfvertygelse, om den är sann.

Och det *är* den. Man har ej kunnat vederlägga oss. Jag har ännu ej funnit något, som föranledt mig taga tillbaka ett ord eller ett enda uttryck. Och *derför* vill jag här i dag återupprepa det föredrag, för hvilket jag i denna vecka af hofrätten öfver Skåne och Blekinge blifvit dömd till tre månaders fängelse. Jag gör detta alls icke för att trotsa, utan jag gör det, derför att hvad jag sagt är sant. Och jag vet att tusenden allvarliga och redbara män och kvinnor tro alldeles detsamma och då är det ej för min *egen* öfvertygelse jag kämpar utan för tusendes. Det är *deras* frihet att vara sanna det gäller lika mycket som min. Och ett straffande af mig skall af dem betraktas såsom ett slag åt dem och deras tro.

Jag anser det vara min *pligt* att hålla detta föredrag här i Stockholm. I bören veta, *hvarför* jag nu åter skall in i fängelse. Och för öfrigt — *intet* straff skall förmå mig tiga. Det är ej sista gången jag håller detta föredrag — jag skall hålla det *flera* gånger, *just* endast för att visa, att våld ej kan förändra ens öfvertygelse. Och *om* jag derigenom kunde lära myndigheterna insä, att polisen ej kan uträtta något i striden om verldsåskådningar, har jag ej verkat förgäfves. Polisen är inkompetent att döma i

dessa frågor — den saknar ju all vetenskaplig bildning och vet ej, hvad forskningar vill säga.

Jag ämnar *aldrig* erkänna någon som helst världslig myndighets befogenhet att afgöra, hvilka sanningar jag får omtala och med hvilka jag måste tiga. Det är en sak endast mellan mig och mitt samvete. Och hvad jag säger är ej några påhitt eller gissningar utan vetenskapliga sakförhållanden, hvilka endast kunna förnekas af okunnigheten. Men om vid sidan af dem kristendomens utsagor förefalla löjligen är ju icke detta *mitt* fel, utan *kristendomens*.

Jag är af Öfverståthållar-Embete i Stockholm *en gång för alla* förbjuden att hålla detta föredrag här i Stockholm. Men jag erkänner ej polismästarens domsrätt i religiösa frågor. Derfor har jag denna gång gifvit föredraget ett nytt namn. Jag har i stället för att kalla det »Hvarför uppträder jag mot kristendomen?» kallat det: »Hvarför är jag dömd till 3 månaders fängelse?» Och *då* blef jag ej förbjuden att hålla det — fastän det gamla förbudet ännu gäller. Så mycket kan endast ett namn uträtta i dessa kritiska dagar! Jag håller således föredraget, ty mitt samvete bjuder det — sedan må jag gerna straffas. Jag har gjort min *pligt*.

Det af myndigheterna brottsligt förklarade, åtalade, dömda och förbjudna föredraget hade följande lydelse:

M. d. o. h.!

Jag uppträder afgjort och bestämdt mot kristendomen, därför att den är en föråldrad religion — den är antikvarisk och strider mot vetenskapen, sunda förnuftet och vår personliga lifserfarenhet.

Det är ej allenast mot vissa dogmer jag uppträder utan mot hela den kristna världsåskådningen — och jag skall i dag angifva några af skälen därför.

Jag säger då först och främst att bibeln, liksom alla andra böcker, är en menskelig bok och alls icke gudomlig.

Kristendomen lär att *den Helige Ande* uppmanade biblens författare att skrifva, meddelade dem, *hvad* de skulle skrifva och under skrifningen bevarade dem från vilsetag.

Bibeln skulle således vara en ofelbar bok, stå öfver alla andra böcker och vara ojemförlig med alla andra.

Hvad först ofelbarheten beträffar, har en den svenska statskyrkans prestman meddelat mig, att man uppdagat ej mindre än 9,000 fel af vetenskaplig art och dubbelt så många af historisk och kronologisk. Och detta är icke nog. År 1873 skref pastor primarius Fehr i tidskriften «Läsning för folket» en uppsats om urskrifterna i nya testamentet och säger dervid bland annat, att interpoleringarne och förfalskningarne der uppgå till icke mindre än 30,000.

Jag ber Eder observera, att jag ej har dessa uppgifter från fritänkare utan från kristna prester.

Hvad bibelns framställningar vidkommer, strida de till stor del mot vetenskapen, mot sunda förnuftet och mot sig sjelfva.

Jag vill visst icke förneka, att det i bibeln finnes mycket godt och erkännansvärdt, men det goda der är ingenting nytt, och vore bibeln en gudomlig bok, skulle naturligtvis inga origitigheter der förekomma, ty man får väl ändå lof att antaga, att gud både kan och vill skrifva sanningen. När således fråga blir, huruvida bibeln är en gudomlig bok eller en menlig bok är det just absurditeterna i bibeln, som afgöra detta.

Bibeln lär, att världen skapades på sex dagar. Man har sökt förklara detta på det sättet att med dagar menas perioder. Deremot strider dock den utsagon, att det vardt morgon och afton den första dagen, den andra, tredje, fjerde dagen o. s. v., hvilket väl antyder att här verkligen är fråga om vanliga dagar på 12 timmar, ty aldrig har väl ännu någon naturvetenskapsman funnit några tusenåriga perioder, som begränsats af morgon och afton.

Men ändå — *om* här menas perioder, skulle jorden och hvad derpå växer och rör sig behöfva 5 perioder för att blifva till, men det oändliga universum med sina myriader solar, stjärnsystem och vintergator skulle hafva kommit till på en enda motsvarande period. Man behöfver endast vädja till hvars och ens sunda förnuft för att få detta vederlagdt.

Men öfrigt angifver bibeln på *året*, när världen, jorden och menniskan skapades. Och det skulle hafva skett för 5,892

år sedan. Ty från Adam till Abraham är det enligt uppgifterna i 1 Moseboks 6:te och 11:te kap. 2,008 år och från Abraham till Kristus, likaledes enligt bibelns kronologi 1,996 år. Men nu är det obestriddt, att det i Egypten fanns en ordnad styrelseform för mer än 11,000 år sedan, det vill, enligt bibelns beräkning, säga 5,000 år, innan människan af gud skapades. Men icke nog härmed: i Missisippideltats djupa lager har man påträffat människoben, hvilka för 57,000 år sedan utgjorde delar af lefvande människor. Dessa människor skulle då hafva lefvat på jorden 50,000 år, *innan* gud skapade människan. Jag kan icke förstå, hvad de kristne vilja göra af dessa människor, hvilka varit nog hädiska att lefva 50,000 år, innan gud skapade Adam och som i Egypten hade republikansk styrelsereform 5,000 år, innan de två första människorna blefvo utdrifna ur Eden, därför att de lyssnat till en språkkunnig orm och ätit af ett träd, som kunde ge kunskap. Men hvad betyder väl dessa funna människoben 600 fot ner i New-Orleans och Louisianas öfver hvarandra hopade cypresskogor eller hvad betyda väl vittnesbörden från egypternas gamla monument och bildhuggeriarbeten, när *bibeln* säger att jorden och vårt människosläkte endast är 6,000 år gammalt! Och skulle någon ändå våga tvifla och anse naturvetenskapernas uppdaganden gälla för mer än gammal hebreisk urkund, bör han komma ihåg, att kyrkan har så starka bevis som böter och fängelse: ja, mer än det — »den der icke tror, varder fördömd».

Och så historien om människans skapelse: att gud formade Adam af jord eller lera och så, när bildstoden var färdig, blåste in själen genom näsan, så att denna stod började andas och lefva, och att gud sedan skapade Eva af ett refben! Fins det i Darwins och Spencers tidevarf någon som tror på dessa fabler? Har väl den *bibliska* skapelsehistorien mer värde än den fornnordiska? Den talar om, att när gudarne Oden, Höne och Lodur gingo längs med sjöstranden, funno de tvenne träd Ask och Embla »utan kraft och bestämme». Och af dessa två träd skapades de två första människorna. Oden gaf ande, Höne sinne och Lodur blod och god färg. Åt dessa människor gafs Midgård till boning.

Denna skapelsehistoria är *lika* gudomlig som bibelns och lika öfvernaturlig. Och sannerligen — hvarför skulle jag icke lika gerna kunna tro, att Oden, Höne och Lodur skapade de

två första människorna af två träd som att Jehovah eller Elohim skapade Adam af jord eller lera och Eva af ett refben? Ni svarar mig, att Oden, Höne och Lodur ju aldrig varit några *verkliga* och *levande* gudar. Men jag frågar Eder tillbaka: tror Ni ej, att våra gamla nordbor voro lika öfvertygade om att dessa gudar verkligen lefde som de kristne i dag tro, att deras gudar lefva. Vi anse visserligen Oden, Höne och Lodur endast för *afgudar*, men så skall man om 1,000 år — ja, om 100 år säga om de judiska och kristna gudarne. Och likasom vi nu ha svårt att tro, att det verkligen en gång funnits folk, som trodde på Oden och på världens och människans skapelse enligt den fornnordiska mytologin — så skall man en gång ha svårt att tro, att det en gång, funnits människor, som trodde att judarnes och de kristnes gudar verkligen lefde och att världen och människan blifvit till, såsom den kristna mytologin förtäljer. *Det skall komma en tid*, då man från sanningens ljusa höjder blickar tillbaka på vår i vidskepelse försänkta tid, alldeles som vi nu tänka på den grekiska eller den romerska eller den fornnordiska gudelärans dagar.

Vi behöfva icke läsa långt i bibeln för att finna den ena orimliga framställningen efter den andra. I 6:te och 7:de kap. af 1 Mosebok omtalas syndaflo den. Orsaken till syndaflo den säges varit människans tilltagande ondska. *Den tiden* tycks gud ej hafva vetat något medel att förbättra människan genom. Han blef bekymrad i sitt hjerta och kunde endast finna *ett* medel att få bort dessa onda varelser ur sin verd och han sade: »människan som jag skapat, vill jag utdrifva från jorden och jemte människan alla djur och kräldjur och alla himmelens foglar, ty jag ångrar, att jag gjort dem». *Om* det nu är så, att gud hade orsak att vara bekymrad öfver människan och beslöt att tillintetgöra henne, *hvad fans det väl för rimliga skäl att därför taga lifvet af alla kräldjur och alla himmelens foglar?* Hvad hade de sjungande lärkorna, de kvittrande siskorna och de fromma dufvorna gjort för ondt? Hvarför skulle myrorna, bien, skalbaggarne och alla insekter, som flyga i skogen och kräla på marken, dödas? Hästarne och deras föl, fåren och deras små lam — *allt* skulle han utrota från jorden. Men om han såsom det står, ville förgöra *allt*, hvarför skulle då 2 eller 7 par af hvarje slag sparas? Huru kan denna undantagsräddning förlikas med det totala utrotandet af allt som lefde.

Alltnog — gud befalde Noak bygga en ark, 300 alnar lång, 50 alnar bred och 30 alnar hög och i denna ark skulle han intaga allehanda djur och lifsmedel. »Och Noak gjorde som herren befalt honom». Man har uträknat, att om detta är sant skulle i arken funnits 43,000 foglar, 15,000 kräldjur, 1,000 däggdjur, 1,500,000 insekter, 9,000 snäckdjur = 1,558,000 allehanda kreatur.

I år 17 dagar voro de derinne — tigrar, får, lejon, elefanter, bufflar, hyenor, ormar, harar, krokodiler, leoparder, dufvor och alla fromma husdjur — 1,500,000 från alla jordens delar, från Syd-Afrika till Nordpolen, från Amerika till Kina, från öknarnes heta regioner och från isbergens kalla trakter — i år 17 dagar i en ark, beckad utan och innan och med ett litet fönster! Jag vill icke nu tänka på, hur det kunde vara med luftvexlingen och renligheten i ett sådant menageri — men jag antager, att de voro der, 1,500,000 djur och 8 människor [ehuru *ännu ej* den tid, var kommen, hvilken profeten Esaias utlofvade, då han sade, att ett »spenabarn skulle leka vid en huggorms hål och ett afvänt barn utsträcka sin hand till basiliskens kula, då varg skulle bo tillsammans med lam och leopard ligga ibland kid och ungt lejon och gödboskap om hvarandra och lejonet äta strå som oxen» (Es 11: 6—8)] — jag antager dock att de voro der, dessa 1,500,000 djur och 8 människor, i mer än 1 år i mörker, orenlighet och brist på föda — men hvarifrån kom då allt detta vatten, som skulle hafva betäckt hela jorden, ända till de högsta topparne? John Leslie säger i Encyclopedia Britannica, att om luftkretsen på en gång utgöte *hela* sitt vattenförråd, skulle detta skyfall knappt utgöra en vattenhöjd af 5 tum kring hela jordytan. Och William Denton skrifver i ett af sina arbeten, att för att vattnet skulle kunna betäcka de högsta topparne, såsom det står, måste det hafva regnat minst 700 fot om dygnet under 40 dygn eller med andra ord: *hvarje* dag nedregnat 1,400 gånger mer vatten än atmosfären innehåller.

Många andra frågor torde kunna framställas i sammanhang härmed, men det sagda torde vara nog att visa, huru bibelns uppgifter strida mot vetenskapen och sunda förnuftet.

Eller hvad säger naturvetenskapen om bibelns uppgift att haren idislar och att gräshoppor och ekoxar endast ha fyra fötter? Jag medgifver nu, att det är mycket hädiskt af haren

att *icke* idisla såsom guds ord säger att han bör göra, och af gräshoppor och ekoxar att ha 6 fötter — och *de* borde sannerligen, *om några*, straffas för »hädelse mot gud», ty deras kropps-konstruktion synes mig vara ett uppenbart hån mot den Helige Ande.

Men bibelns uppgifter strida äfven mot sig sjelfva. Jag vill visa detta med ett exempel.

Enligt 1 Moseboks 1 kap. blef människan skapad såsom det *sista* af guds verk, sedan växterna skapats, *sedan* hafvets fiskar, himmelens foglar och alla skogens vilddjur blifvit frambringade. — Enligt det 2:dra kap. skapades människan såsom det *första* af guds verk, *innan* ännu några växter blifvit till eller några fiskar, foglar eller vilddjur. Allt detta skapades enligt 2:dra kap. *efter* människan, enligt 1:sta kap. *före* människan.

Om man jemför Esra 2:dra kap. med Nehemia 7:de kap. finner man endast i *dessa* två kapitel ej mindre än 27 motsägelser och felaktiga sifferuppgifter och 31 namnfel.

En hel mängd andra motsägelser skulle ju kunna andragas, men jag kan i dag ej längre uppehålla mig härmed. Men *när* sådana motsägelser och orimligheter förekomma i bibeln, bör väl icke jag klandras, därför att jag omtalar det — icke kan det vara min framställning af dessa uppgifter, som är beklagandsvärd, utan sjelfva det sakförhållandet, att dylika uppgifter finnes der. Käre, icke bör väl *jag* nu åtalas och straffas för att jag sagt detta, ty icke är det *jag* som skrifvit bibeln eller är ansvarig för alla dumheter, som finnas der.

En annan orsak, hvarför bibeln ej kan vara en gudomlig bok, är den att vi nu känna bibelns profana källor och *vet*a, att bibelns böcker och bref hafva kommit till alldeles på samma sätt som *vi* skrifva böcker och bref. Tiden tillåter mig denna gång ej ingå på ett fullständigt uppvisande häraf.

Men samma anspråk på gudomlig inspiration, som de kristne vilja häfda för bibeln, söka kineserna göra gällande för Taoteking och Kings, de indiska braminerna för vedasböckerna, perserna för Zendavesta, mohamedanerna för Koran och mormonerna för Mormons bok, och alla dessa tro på *sina* biblar lika allvarligt som de kristna tro på sin bibel. Men de kristne presterna säga oss, att alla dessa andra biblar endast äro människoverk, men sjelfva kunna dessa prester ej andraga *något* enda mer talande bevis för bibelns inspiration

än dessa andra religionsbekännare kunna andraga för sina heliga urkunders gudomliga ursprung.

Jag uppträder mot kristendomen, därför att den anser en bok, full af misstag, motsägelser oeh orimligheter vara en gudomlig domare i alla frågor, som gälla sanning och rätt.

Men jag uppträder också mot kristendomen därför, att dess gudar äro lika ofullkomliga och överkliga som alla andra gudar. Liksom bibeln är en menisklig produkt och ingen uppenbarelse, så äro också kristendomens gudar meniskliga produkter.

Låt mig då först tala om gamla testamentets gud. Det fins ej någon tyrann, intet meniskligt vilddjur, som har befalt att *dräpa* så många familjefäder, mödrar, små barn, gossar och flickor, som denne gud, i hvilkens mun dessa ord läggas: »Du skall icke dräpa». Jag beder Eder läsa 5:te Mosebok och Josua bok, läsa dem som Ni läser hvarje annan rövvarhistoria, och säg mig sedan, om jag är en dålig person, därför att jag ej kan falla ned i andakt och dyrka den gud, som der framställes.

Eller hvad sägen I om denna gud, som gång på gång förhårdade Farao och egypterna och sedan straffade dem gång på gång endast för att bevisa sin makt på dem? Hvad skulle Ni säga, om en menniska betedde sig det på *det* sättet? Om t. ex. en fader *tvingade* sitt barn att synda, endast för att få anledning att straffa det och bevisa sin *makt* på det?

Eller hvad sägen I om denne gud, som straffar alla menniskor, därför att Adam syndade? Hvad skulle Ni säga, om en fader betedde sig på *det* sättet? Hvad skulle Ni säga om den fader, som gaf alla sina barn aga, därför att ett af dem t. ex. slagit sönder en tallrik? Ni skulle säga, att det vore *höjden* af orättvisa. Men det är just detta kristendomens gud säges göra med menniskorna.

Och jag tänker på nya testamentets gud och frågar Eder: hvad säger Ni om denna gud, som sörjer för foglarna — så att tusentals af dem svälta och frysa ihjel om vintrarne! — som sörjer för liljorna på marken — så att tiotusen dö af köld och frost! — och som sörjer för menniskorna, så att millioner lida nöd? Hvad säger Ni om denne gud, som, enligt apostelen Paulus, förbarmar sig öfver hvem han vill och hvem han vill förhårdar han? Jag frågar Eder: *kunnen* I älska en sådan gud såsom Eder fader?

Men Jesus säges också vara gud. Och det säges om honom, att han var utan synd. Han framställes för oss såsom ett exempel att i *alla* afseenden efterlikna. Jag må då säga, att man af *vissa* framställningar i evangelierna kan skapa sig en idealisk Jesusbild, men denna bild blir då ej den verkliga historiske Jesus. Jag beklagar, att jag om honom nödgas säga något, som kan ställa honom ej allenast vid sidan af utan till och med lågt under anspråken på moralisk förträfflighet. Jag vill endast framvisa *ett* drag hos honom, öfver hvilket I med all säkerhet skolen häpna — det är något *så* oförsvarligt, att I aldrig kunnat tänka Eder det.

Jag beder Eder så fort I kommen hem, slå upp Marci 4:de kapitel och läsa de 10:de, 11:te och 12:te verserna der. Jesus hade talat en liknelse, som inga af hans åhörare tyckat ha förstått. De visste ej, hvad han menade.

»Och då han nu vardt allena, sporde honom de som voro med honom jemte de tolf om liknelsen. Och han sade till dem: »Eder är gifvet att förstå guds rikets hemlighet, men *för de andra, som utantill äro, kommer allt i liknelser, på det att de, seende skola se och icke förnimma och hörande höra och icke förstå, att de icke må omvända sig och synderna varda dem förlätne.*»

Nu är jag återigen öfvertygad om, att I ären färdiga att beskylla mig för hädelse, men käre, icke rår jag för att desse ord finnas i bibeln. De stå här i min bibel och för säkerhetens skull förekomma de upprepade på flera ställen. Men stå de der, så må jag väl ha rätt att tala om det. Eller kanske myndigheterna nu också skola afgöra, hvad jag får läsa och icke läsa i bibeln! Kanske det snart anses för ett brott, om jag läser mer än hvad som står i pastor Fehrs förkortade guds ord!

Det må af öfverheten dömas brottsligt, jag frågar Eder dock: hvem af Eder kan försvara en sådan gerning, som den hvilken i dessa verser omtalas om Jesus? Antag att kristendomen är sann. Antag, att det fins evigt brinnande helvete. Antag, att alla menniskor, som ej tro på Kristus, skola blifva evigt fördömda. Jesus stod der och talade till hundrade, ja kanske tusende menniskor. De lyssnade uppmärksamt till hvarje hans ord. De ansträngde sig att förstå hvad han ville. Men han talade till dem på ett sådant språk, att ingen af de när-

varande förstod, hvad han menade. Och då man frågade honom, hvarför han gjorde detta, svarade han: jo, jag gör det, på det att den stora massan »seende skall se och icke förnimma, och hörande höra och icke förstå, att de *icke* må omvända sig och synderna varda dem förlätna» — jag talar till dem i liknelser, på det att jag på den yttersta dagen må kunna säga till dem: »I sågen mig, I hörden mig tala, men I trodden mig ej — gån bort ifrån mig, I förbannade i evinnerlig eld». Jag frågar Eder: var det *deras* skull, att de ej förstodo, hvad han sade, att de ej anammade honom och trodde på honom? Hvem är det, som rättvisligen bör ställas till svars för deras fördömmelse? I kallen Jesus för världens frälsare. Jag frågar Eder: var han *deras* frälsare, till hvilka han *då* talade?

Eller hvad sågen I om Jesu förbannelse af ett fikonsträd? Han säges hafva förbannat ett fikonsträd, som ej bar frukt på en sådan tid af året, då ännu icke något fikonsträd *kunnat* bära frukt. Hvilken af Eder skulle kunna bete sig på *det* sättet? Hvad skulle Ni säga om en man, tso, då han i mars månad finner ett körsbärsträd icke bära frukt, börjar fara ut i hårda ord mot trädet och förbanna det? Skulle icke detta minst sagdt visa en sådan tanklöshet och ett så dåligt lynne, att en sådan man, i stället för att framställas för oss som ett mönster att efterlikna, i stället borde vara oss en varning.

Ni må nu säga, att det icke är rätt af mig att tala om sådana sidor och drag hos Jesus, men när I dyrken honom som *gud*, är det min pligt att visa Eder att han minst af allt var fullkomlig.

Och så den Helige Ande. Det säges, att det är *han* som ingifvit bibelns författare, hvad de skulle skriva och då får väl *han* stå till svars för alla misstag, motsägelser och orimligheter, som der förekomma.

Jag har här i min hand en bok (talaren uppvisade här boken), som endast innehåller bibliska motsägelser. Den innehåller 129 olika afdelningar och hvarje afdelning innehåller minst två tydliga och oförenliga motsägelser i bibeln. Och denna skrift är författad och utgifven af en svenska statskyrkans prest, hvilkens namn jag ej har lof att nämna. Boken är ej tillgänglig i bokhandeln, utan är tryckt endast i några få exemplar, som författaren utdelat till sina vänner.

Här är en annan liten bok*), utgifven af vår energiske och modige medkämpe i England, redaktör G. W. Foote. Denna bok innehåller endast bibelspråk stälda mot bibelspråk — 400 olika bibelställen svärande mot hvarandra. Jag tror, att jag under sådana förhållanden har *rätt* att säga, att det ej någonsin funnits en *så* tvetalig person som den Helige Ande.

Jag står undrande och spörjande inför naturens, världens och lifvets stora hemligheter — jag böjer mig med vördnad och i ödmjukhet inför dessa stora frågor, hvilka vi ej kunna besvara — men just därför känner jag mig så upprörd, när de kristne komma med sina lillepyttegudar och säga: de der ska Ni falla ned inför och tillbedja såsom verldsaltets skapare och ledare.

Då rår jag ej för, att mitt blod kommer i svallning, att mina kinder blossa af harm, att jag icke längre kan beherska mig och tiga, utan att jag stiger upp och säger: »O I okunniga I förblindade, I inskränkta människor, som kunnen verkligen tro, att dessa gudar som Ni sjelfva skapat efter Edert eget beläte, att dessa gudar, som äro behäftade med edra egna ofullkomligheter och brister, att dessa gudar, som tillhöra en länge sedan förgången tid, och ej kunna stå till svars inför våra föreställningar och anspråk på moralisk och intellektuel förträfflighet — O, I människor, som verkligen kunnen tro, att dessa Edra små afgudar äro universi skapare. Nej — vidga Eder synkrets en smula, blicka i den stjärnklara natten upp emot himlens ändlösa rymder och må aningen om världens storhet och oändlighet fylla Eder själ med andakt — gå ut i natten och se dessa millioner världar, dessa brinnande solar, dessa constellationer och vintergator och tänk på detta underbara lif, dessa väldiga krafter och dessa obegripliga lagar, som genomtränga och regera det allt — och böj dig så i ödmjukhet neder och bekänn din okunnighet, din oförmåga att förklara det allt, att mäta det allt med din tankes lilla måttstock! Erkänn, att siffrorna icke räcka till och att inga beräkningar kunna blotta höjderna och djupen i denna oändlighet.

---

*) *Bible Contradictions*. Being Part I of a Bible Handbook for Freethinkers and inquiring christians — edited by G. W. Foote and W. P. Ball, Price fourpence, London. Progressive Publishing company, 28 Stonecutter Street E. C.

Här har talats och skrivits om hädelser och man säger, att jag icke gör något annat än hädar gud. För att nu icke tala om det, att jag alla de gånger jag varit åtalad för hädelse och en jury fått döma, ständigt blifvit frikänd och att det varit våra aflönade statskyrkliga embetsdomare förbehållet att göra mig till »hädare», vill jag fråga: »hvad är det då jag sagt? Jo, jag har sagt, att vi ej veta något om lifvets uppkomst. Vår kunskap är för ringa, våra själsförmögenheter för svaga, våra sinnen räcka icke till att lösa verldsaltets och lifvets gåta. Jag frågar Eder: »är det *hädelse* att säga detta? Bör det nu icke snart bli ett slut på alla *lögner* den konservativa pressen finner ett nöje i att sprida utom mig, beskyllningar som sakna all grund och endast visa, hur *dålig* denna press är.

Eller när presterna och kolportörerna komma framdragandes med gamle Jehovah och Elohim och Adonai och Fadren och Sonen och den Helige Ande och djefvulen och jag vet icke allt, hvad alla deras gudar heta, och säga: »jo här har du lösningen på alla gåtor du icke begriper — här har du svaret på alla frågor, du kan framställa. Den här guden är det, som skapade världen och den här är det, som sörjer för alla blommor som frysa bort, alla djur, som hungra ihjel eller dödas, och alla millioner menniskor, som lida nöd. Den här guden är det, som dog i Palestina och den här är det, som skrifvit bibeln. Den här är det, som brottades med Jakob och den här det, som for upp i himlen!»! — När jag ser detta *eländiga* afgudereri, denna kristna hedendom, alls icke bättre än den gamla grekiska och romerska och jag stiger upp och säger till folket: »här *måste* det bli rent hus. Dessa Edra gudar ha icke mera verklighet än Oden, Jupiter och Serapis haft. Nu är tiden kommen, då vi ej längre skola tro på dessa historier». Är *det* hädelse eller gäckeri?

Näväl — jag vill ej tvista om ord. Säg då gerna, att jag hädar dessa små gudar, som äro så heliga för Eder. Jag kan sannerligen ej alltid hålla mig allvarsam, när jag talar om dem. Och jag vet, att Edra prester i enrum sitta och skämta öfver Eder okunnighet. Men så länge Ni ger dem 12 millioner kronor om året, må Ni inte undra på om de se högtidliga och andäktiga ut på predikstolarne.

Vet Ni, hvad en af Stockholms mera framstående prester härom dagen sade vid ett barndop? Jag kan när som helst andraga fyra vittnen, som gå ed på det. Jo, han sade: »*gud*

är ingenting annat än den i materien efter naturlagarne verkande kraften och djefvul och helvete äro endast fantasifoster».

Eller vet Ni, hvad en gammal gråhårig kyrkoherde sade till mig, när jag en gång var i en af mellersta Sveriges städer? »Jo», sade han, »det var bra, att ni visar folket på all *smörja* som fins i bibeln». (Det var just de ord han begagnade). Och för *sin* del förklarade han då, att han alls icke trodde på de der två lokalerna himmel och helvete. Och han önskade mig all framgång i bekämpandet af all humbug inom läseriet och statskyrkan, der *isynnerhet*, såsom han uttryckte sig, »stjernerdyrkan och fikandet etter feta pastorat gjorde sig gällande, så att det var rent af en skandal»!

Eller Ni skulle ha sett i en stad i södra Sverige, huru en af svenska statskyrkans prester kom till mig en kväll på hotellet, der jag bodde, för att uttrycka sin stora glädje öfver min verksamhet. Ni skulle ha hört, huru han, sittande i soffan, med prestkrage och prestrock på sig, kallade presterna »hycklare», »bedragare», och om dem för öfrigt brukade en mängd uttryck, som jag ej ens offentligen kan nämna.

Det berättas från det gamla Roma, att när tron på den klassiska gudaverlden alltmer förlorat sin makt öfver sinnena, kunde två augurer ej möta hvarandra på gatan och hålla sig allvarsamma.

Nu är det dertill kommet äfven inom kristendomen. Presterna *tro icke* alltid på hvad de säga. Jag vill visst icke förneka, att det både inom statskyrkan och inom de andra kyrkorna fins fromma, hederliga, uppriktiga och ädla män, hvilka jag på det högsta respekterar och vördar — män, hvilka mena ärligt och egna sig åt embetet af kärlek till människorna, af nit för deras väl och af behof att göra godt — män hvilkas karaktärer äro rena och hvilkas bevekelsegrunder äro utan svek — män, hvilkas vänskap trots de olika åsigterna jag sätter högt värde på och med hvilka jag tillbringat mången angenäm stund. Men jag talar nu icke om dem, hvilka i våra dagar utgöra glädjande undantag, utan jag talar om den stora mängden — dessa, som sålt sitt samvete för en simpel årsinkomst — dessa, som se sanningen men predika lögnen; som tänka ett men säga ett annat — det är om *dessa* jag nu talar. Och jag vågar påstå, att de i dag utgöra flertalet. De hafva ej kunnat undgå att taga intryck af tiden, deras inre gnages af tviflet —

ja kanske sjelfva äro hemfallna åt förnekelsen, men de våga ej uttala det. Det är ett hemligt frimureri dem emellan. Skulle någon tala för mycket bredvid munnen, kunde han lätt mista kappan. *De ha vid sin eviga salighet svurit att tåga.*

Men jag frågar Eder: *skall* detta gemena hyckleri, detta *bedrägeri* längre fortfara? Är nu ej tiden inne, då *sanningen* måste fram? Bör icke folket få veta, hur det är stäldt?

Eller kanske Ni fortfarande skall gå och frukta för djefvulen och ej kunna sofva om nätterna af bekymmer för evigheten — kanske Ni fortfarande skall tro, att det är guds ord, presterna tala, och tro att det fins en gud, som sörjer för dem, som få stora arf och vinna på lotterierna, men som icke alls tänker på de millioner, som träget och sveltigt få arbeta från tidigt på morgonen intill sena kvällen hela lifvet igenom? Kanske Ni längre skola låta inbilla Eder, att, när Ni en gång dött, skolen I få komma till en fin stad med gullgator och till belöning för hvad Ni här lidit få en gullkrona på hufvudet och en gullharpa i handen och att Ni der ska få sjunga — sjunga — icke göra någonting annat än sjunga!?

Jag uppträder mot kristendomen därför att den lærer att vi genom bönen kunna erhålla, hvad vi ej på annat sätt kunna få. Denna lära är osann. Det gifves i denna verlden endast orsaker och verkningar men ej någon gud, som bryter naturens lagar. Finnas ej tillräckliga förutsättningar för något, kan det ej heller inträffa, äfven om alla jordens kristna icke gjorde något annat än både derom. Vår egen erfarenhet förnekar också tillvaron af en bönhörande gud, äfven om förnuftet ej hade ett ord att säga i frågan.

I Marci 11 kap. 24 vers läsas följande ord: »*allt* det I bedjen i edra böner, *tron att I fån det*, skall det ske Eder». Vi hafva här ett ovilkorligt löfte. Det göres inga förbehåll, inga inskränkningar. Det gäller allting, »*hvilken sak det vara må*». Nå väl — hvem kan stiga upp och säga: »*detta löfte är sant. jag har fått allt hvad jag i tron bedt gud om*». Du må vara hvilken som helst — du erinrar dig nog en gång, då du innerligt och allvarligt bad gud om en sak. Ingen kände din hemlighet, men du tyckte, att om herren ville dig väl, borde han gifva dig *detta*. Det var icke något orätt du bad om, men du kände, att din lycka var beroende af det. Du bad om nätterna, der du låg på hvilans läger, och när du vaknade

om morgonen, bad du din himmelske Fader gifva dig, hvad ditt hjerta längtade efter. Du bad ödmjukt och troende. Du trodde på gud och du trodde, att han såg dina bekymmer och att han kände dina lidanden, hvilka du icke yppade för någon. Men för *honom* öppnade du ditt hjerta. *Honom* gaf du hela ditt odelade förtroende. Såsom ett barn går till sin fader eller till sin moder, så gick du till gud — men jag frågar dig: fick du något svar? Du bad och hoppades och du bad, och bad igen och väntade — dagar, år — men du förlorade ej modet utan bad åter och hoppades i det längsta; men jag frågar dig: fans det något öra deruppe, som lyssnade till ditt ropande — fans det något hjerta deruppe, som ömmade för ditt väl, — kom någon hjälp deruppe från? — *Nej*. Du fick vara ensam i din nöd, ensam med dina sorger — ensam.

Jag uppträder mot kristendomen, därför att den lärar frälsning på grund af blind tro och fördömelse på grund af ärligt tvifvel. Härigenom afhållas många från sanningen. Lifvet betyder intet, beaktelsen kan göra allt.

Var den dångaste varelse som fins. — sjunk ned i det djupaste elände — blif den vildaste, brottsligaste, osedligaste menniska, som lefvat på denna jord — bedrag dina vänner — gör dina närmaste olyckliga — och gör ditt namn hatadt af alla — begå hvilka nesligheter som helst, de största brott, som kunnas tänkas — må ditt lif blifva en följd af afskyvärda handlingar från vaggan till grafven — du behöfver, enligt presternas påståenden, ej frukta något, blott du i ditt sista andedrag bekänner de kristna trosartiklarne, tror att Jesus genom sin död försonat dina synder och så tillräknar dig hans rättfärdighet och ber gud förlåta dig det onda du begått — gör du det, går du med glans in genom himlaporten och får vara i det nya Jerusalem för evigt.

Men var en hederlig man — lef ett rent och obefläckadt lif — var en välsignelse för din omgifning, en välgörare för menskligheten — eigna alla dina krafter åt att göra godt och bereda lycka för lidande medmenniskor — må ditt namn blifva älskad af alla nödens och sorgernas barn — kämpa en god kamp för sanning och rätt — men tvifla på treenigheten, säg att du icke kan gilla ett gammalt kyrkomötesbeslut, säg att du icke kan förstå, hur dopet och nattvarden kan göra dig oansvarig för det onda du begår — och presterna skola säga, att det

ej fins något hopp för dig — de skola försäkra, att ditt lif *ej* har någon betydelse, ty »menniskan varder rättfärdigad af *tron*». Ja, tvärtom kan ditt goda välsignelsrika lif *föröka* din osalighet, såsom en lutersk prest Kavel en gång sade i sin predikan: »De som verkligen handla efter guds ord utan att hafva den rätta tron, äro *utan hopp* förlorade och prisgifna åt djefvulen, om de än äro aldrig så goda och välbehagliga för gud i sina handlingar. Ja, gud vill hata sådana ännu mer *på grund* af deras goda gerningar, därför att *han* betraktar dessa som ett slags skrymteri, eftersom de icke hafva den rätta tron».

Jag frågar Eder: kan en mera sedeförderfvande, mera demoraliserande lära predikas för människorna än denna historia, att det är bättre att lita på kyrkans nådemedel och tillräkna sig Jesu förtjenst än att personligen vara god och rättskaffens?

I dag har i alla kyrkor, kapell och missionshus talats om Jesu korsfästelse som en nyttig och god gerning. Jag frågar Eder: är det icke förfärligt, att ett af de största brott, som tynger menskligheten, skall framdragas som en *gudi* behaglig gerning — en gerning, som, allenast *den*, var i stånd att framkalla ett leende på Faderns anlete — en gerning, som försonade gud med människan och gjorde honom vänligt stämd mot henne, så vi just på grund af det mordet få nåd och syndernas förlåtelse och ett rum i hans himmel.

Menniskor! Ären I då totalt förblindade? Hafven I då ingen rättskänsla? Slutn upp att utsträcka Edra händer mot en frälsare på korset — han kan icke hjälpa Eder! Inom Eder sjelfva slumra de ädla krafter, som skola göra Eder bättre. Öppnen Eder blick för *dessa* krafter och blifven starkare och blifven bättre — I *kunnen* det! Frigören Eder från allt som är ondt och dåligt och blifven människor med förnuft och vilja! Endast den som brukar sitt förnuft och visar, att han har en vilja är en människa.

Härom dagen sade en person till mig: »jag anser ingen vara en människa, förrän han *dokumenterat* sig såsom en sådan. De flesta bland oss äro ej sanna människor».

Ja, skulle jag tala om *alla* orsaker, hvarför jag uppträder mot kristendomen, skulle jag aldrig få sluta. Jag hoppas vid andra tillfällen få anledning framställa flera skäl. Ty här är sannerligen ej någon brist.

Dock — *trots* denna myckenhet af skäl, skulle jag dock ej gå till storms mot den kristna tron, om vi ej hade något bättre att sätta i stället. Jag skulle ej vilja rifva ner detta gamla, som för så många är kärt och dyrbart, om vi ej hade något nytt att hänvisa till. Vore min verksamhet endast nedrivande, förstörande, *då* hade man all anledning att beklaga den. *Då* kunde de klerikala och reaktionära tidningarne ha *någon* anledning till sitt gläfs. Men vi kalla oss ej ateister eller materialister — jag ber mina motståndare hafva godheten observera det. Vi kalla oss *utilister*. Men hvad *det* namnet betyder och innebär, tyckas de kristna aldrig kunna få klart för sig. De tyckas ej ha en aning om, hvad *det* vill säga, att få moralen och sedligheten oberoende af den dogmatiska tvisterna och få dessa mensklighetens lifsprinciper försatta in på ett af de religiösa tviflen oberördt område — hvad *det* vill säga att gifva dem fasta och säkra stöd i förnuftiga bevekelsegrunder och rent menskliga och naturliga förpligtelser. Våra motståndare inse ej att just *håri* räddningen för vårt slägte ligger ur den pessimism och nihilism, som annars skulle gripa det.

Till sist ett ord: om I insen de sanningar jag här sökt framställa, hafven då också *mod* att bekänna det. Är det så, att mina ord varit uttrycket för hvad äfven I länge gått och burit inom Eder, fast I ej hafven vågat tänka tankarne ut — varen då män och kvinnor, som hafven mod att vara ärliga.

Se de kristne! Huru väl organiserade de äro! Huru innerligt de äro förenade i väl ordnade grupper och dominera hela området.

Skola vi fritänkare gå hädanefter som förut, främmande för hvarandra — gå och vara missbelättna för oss sjelfva och ej våga yppa vår mening för någon? Är det nu ej på tiden, att vi, som äro barn af den nya tiden, också börja göra något för *vår* sak? Är denna sak icke vigtig nog, att man gör något för den? Jag hoppas den dag ej måtte vara långt borta, då folket går ut ur de kalla kyrkorna och de unkna missionshusen och då presterna och predikanterna få stå och predika för tomma bänkar och då sanningen förkunnas i den fria tankens högtidssalar af män, som äro besjälade med nit för *folkets* väl.

Men *skall* den tiden en gång komma, då är det *vi*, som måste arbeta fram den. Utan strid vinnes ej denna seger. Men genom uthållighet i striden, skola vi till sist segra.

Sköna framtid för vårt lidande slägte! Mörkret skingras. Skuggorna fly. Morgonen randas. Dagen går upp — en dag med lättnad för alla lidande, glädje för alla beskymrade, ljus för alla tviflande andar. Härliga dag! Inga missräkningar på guds försyn mera. Ingen ångest för något helvete. Ingen fruktan för någon ande. Alla lyckliga och glada.

* * *

Så lydte det föredrag, jag i dessa dagar af Skånes och Blekinges hofrätt blifvet dömd till 3 månaders fängelse för. Så lydte det föredrag, Öfverståthållare-Embetet i rättvisans namn förbjudit mig hålla här i Stockholm. Nu har jag hållit det, alls icke för att trotsa, utan därför att polisen ej har med denna sak att skaffa. Polismyndigheten är inkompetent att döma i dessa frågor — den saknar den vetenskapliga bildning, som härtill fordras. Polisen har att se till att ordningen upprätthålles, ej att afgöra, *hvilka* sanningar få förkunnas eller ej. Detta är ett område, der den råa styrkan, der makt och våld ingenting ha att göra. I striden mot verldsåskådningar finnes ingen plats för polisen. Och blandar den sig i striden, blir den endast föremål för alla bildade, tänkande och upplysta människors åtlöje och harm. Jag ämnar aldrig erkänna något Öfverståthållare-Embetets, någon Magistrats eller någon polismyndighets rätt att bestämma, *hvad* jag får omtala af hvad jag efter många års trägna forskningar funnit vara sant.

Och ämnar Öfverståthållare-Embetet nu bötfälla mig för det jag öppet rifver sönder dess förbud, så må den då göra det — jag skall svara med ett nytt återupprepande af detta föredrag, ända tills opinionen är så upplyst, att några sådana förbud ej längre kunna komma i fråga.

RÄTTEGÅNGSREFERAT.

Om rättegången inför Frösåkers ting innehåller Roslagsbladet för den 19 sept. följande opartiska referat:

N:o 5 i ordningen vid onsdagen ting var målet mellan kronolänsman Mellin och herr V. Lennstrand. Den allmänna uppmärksamheten tycktes vara i synnerhet rigtad på denna förhandling, som också under hela tiden följdes med det största intresse af den stora åhörareskara, som till trängsel fylde tingshusets sal.

När målet uppropades, framträdde svaranden, Lennstrand, med bibeln under armen och instälde sig vid dombordet: midt emot honom stod åklagaren bladdrande i en samling papper, tydligen innehållande anklagelsepunkterna.

På domarens uppmaning uppläste åklagaren till att börja med dessa. Det var, om vi ej missminna oss, 7 eller 8 punkter, på hvilka åklagaren isynnerhet stödde sitt påstående att svaranden i sitt föredrag i Uppskedika midsommardagen »hädat gud och lastat hans heliga ord». De viktigaste af dessa punkter voro:

- 1) att svaranden sagt, att kristendomens gudar voro menskliga produkter, skapade af menniskor;
- 2) att svaranden påstått, att han afskydde gamla testamentets gud, som befalde mord, lika mycket som de kristne afsky djefvulen;
- 3) att han påstått, att Jcsus ej var gud och att Jesus sagt åtskilligt, som stälde honom under våra anspråk på moralisk och intellektuel förträfflighet.
- 4) att svaranden kallat den Helige Ande tvetalig;
- 5) att svaranden kallat de gudar, som de kristne skapat efter sitt eget beläte, för lillepyttegudar;
- 6) att svaranden kallat Jesu korståelse för ett af de största brott, som blifvit begångna;
- 7) att svaranden uppmanat sina åhörare att ej jemrande utsträcka sina händer till en död frälsare på korset utan sjelf hjälpa sig och hvarandra. (Den 8:de punkten var att svaranden sagt, att den som försöker lefva på guds försyn är förlorad och kommer att svälta ihjäl. Red.)

Då Lennstrand i en allmän församling af 1 å 200 personer uttalat sådana meningar, hade han åstadkommit allmän förargelse och yrkade åklagaren, att Lennstrand derför måtte ådömas det strängaste strafflagen tillåter (ett års fängelse), detta så mycket mer som svaranden tre gånger förut blifvit dömd till fängelse och bort inse, att hans åsichter ej äro rigtiga.

Svaranden Lennstrand fick deretter ordet och bemötte åklagaren punkt för punkt. Han anklagades för att hafva hädat gud. Men en af vårt lands förnämste rättslärde, professor Hagströmer, hade sagt, att endast den hädar gud, som hånar, yttrar förakt eller förlöjligar *det högsta väsendet*. Men om det högsta väsendet hade svaranden aldrig sagt något.

Hvad han talat om var judendomens och kristendomens *gudsbegrepp*. Och det vore ej hädelse mot gud att säga, att dessa gudar voro skapade af menniskor. Så t. ex. hade ju Jesus blifvit gud år 325 på kyrkomötet i Nicea och den Helige Ande år 381 på kyrkomötet i Konstantinopel.

När han sade, *att han* afskydde gamla testamentets gud, som befalde mord, lika mycket som de kristne afsky djefvulen, kunde ej heller det vara hädelse mot gud, ty den gud, som befalde mord, kan, enligt svarandens mening, ej vara den högsta vi kunna tänka oss.

Till bevis för att Jesus ej var fullkomlig, androg svaranden Marci 4: 11, 12, der Jesus sade sig tala i liknelser för att de som hörde honom *ej* måtte förstå honom, omvända sig och varda saliga.

Domaren invände här att meningen ej, nog kunde vara denna, utan att Lennstrands tolkning berodde på någon felaktig öfversättning.

Lennstrand uppläste då de båda bibelverserna och förklarade att de äro lika öfversatta i alla biblar, ända från 1600-talets bibelupplagor till bibelkommissionens nyaste öfversättning och att denna Jesu utsago äfven förekommer på ett par tre andra ställen i evangelierna. Lennstrand visste väl, huru presterna söka förklara detta ställe, men deras förklaring är ingen förklaring utan en bortförklaring. Lennstrand ville läsa som det stod och kunde väl aldrig tro att detta skulle anses orätt eller straffvärdt.

Den Helige Ande ansåg också svaranden vara tvetalig, då han inspirerat så mycket motsägelser, som fins i bibeln.

Det öfriga bemöttes och förklarades ytterligare.

Åklagaren genmälte härpå, att när de kristne anse bibelns gudar vara det högsta väsendet, borde svaranden straffas, då han bland kristne uppträdde mot deras gudar, och kallat dem lillepyttegudar.

Lennstrand svarade härpå, att det ej vore mera hädelse mot gud, då han förnekade kristendomens gudar, än det vore då en kristen missionär förnekade de gudar, som hedningarne anse vara det högsta väsendet. Om han borde straffas, derför att staten stadgar straff för utalanden mot kristendomen, så hade åklagaren dermed medgifvit, att det var rätt af judarne att korsfästa Jesus, då han uppträdde mot judarnes religion, eller att det var rätt af romarne att halshugga och bränna de förste kristne, som uppträdde mot Roms gudar, eller att hedningarne göra rätt, då de taga lifvet af de kristne missionärerna.

Vidare förnekade svaranden att allmän förargelse uppkommit. Tvärtom hade de fleste yttrat sitt erkännande och bifall åt hvad som sagts, äfven om en och annan känt sig sårad.

Åklagaren frågade då, hvad Lennstrand menade med »en och annan». Härpå svarade Lennstrand, att det ju var naturligt att personer, som från barndomen fått lära sig att de kristna historierna voro sanna, och sedan aldrig forskat eller studerat, utan trott hvad presterna sagt, skulle bli bedröfvade och nedstämda, när de nu fingo höra, att hvad de hittills hållit kärt och dyrbart ej var sant.

Åklagaren vidhöll sitt ansvarsyrkande, hvilket af svaranden bestriddes. Domen, som afkunnades af Svea hofrätt, blef *six månaders fängelse*.

Från **Fritänkarens Expedition, Kungsgatan 33, Stockholm**, kunna rekvireras följande skrifter:

Hvad jag sagt och hvad jag icke sagt, föredrag af Viktor E. Lennstrand, hållet i Örebro, beslagttaget, åtaladt men af jury'n frikändt	30 öre
De fyra evangelierna, deras uppkomst och historiska värde, föredrag hållet på svenska teatern i Stockholm den 14 april 1889 af Viktor E. Lennstrand	25 "
Hvad hafva myndigheterna utträttat med sitt straff, föredrag hållet vid Lilljans inför 5,000 åhörare, åtaladt af stadsfiskal A. Lindén i Norrköping	25 "
»Gud», det föredrag för hvilket Viktor E. Lennstrand nu sitter fängslad	20 "
Hvad vi tro och hvad vi vilja, af Viktor E. Lennstrand	4 "
Några ord till de kristne, af G. W. Foote	4 "
Frälsning genom tron, af Robert Ingersoll	2 "
Om ateismen	2 "

Äldre utgångna skrifter, såsom: »Svar på tal» och »Hvem blir fördömd om kristendomen är sann?» komma framdeles att omtryckas.

Mot insändande af **1 kr.** till »Fritänkarens» Expedition, Kungsgatan 33, Stockholm, erhålles *alla* under 1890 utkomna nr af »Fritänkaren» portofritt.

”Den högsta lycka åt så många som möjligt.”

Rekvirera profnummer!

Endast
2 kr.
helt år.

Fritänkaren

Endast
1 kr.
haltt år.

är Sveriges **enda** organ som oförskräckt angriper kristendomens villfarelser, det konventionella hyckleriet och statskyrkans orättvisor.

Fritänkaren utkommer 1:sta och 15:de i hvarje månad.

Fritänkarens redaktör är **Viktor E. Lennstrand**; Ekonomi-direktör Kapten *Otto Thomson*.

Fritänkaren erhålles genom alla postanstalter och kostar för helt år 2 kr., halft år 1 kr., fjerdedels år 50 öre, postarvode oberäknadt. I *Stockholm* kan prenumereras å Stadsposten, Kardiansmakaregat. nr 21 A. Till utlandet expedieras **Fritänkaren** portofritt för 3 kr., 20 öre.

Prenumerantsamlare som anskaffa 4 helårs-prenumeranter erhålla ett exemplar *gratis* för 1890, för 8 helårs-prenumeranter 2 ex. *gratis* o. s. v. om de vända sig till *Fritänkarens Expedition*, 33 Kungsgatan, Stockholm.

Fritänkaren är redigerad med stor talang och innehåller flera ovanligt goda uppsatser.
(Folkets Tidning).

Rekvirera profnummer af

Fritänkaren

som erhålles mot insändande af 14 öre i frimärken.

”I skolen förstå sanningen och sanningen skall göra eder fria”

Mot insändande af **1 kr.** till »Fritänkarens» Expedition, Kungsgatan 33, Stockholm, erhålles *alla* under 1890 utkomna nr af »Fritänkaren» portofritt.

